

Memòria del primer exili republicà

Els darrers dies de la Catalunya republicana

AUTOR: ANTONI ROVIRA I VIRGILI

Adaptació de Jordi i Marc Hervàs

Direcció: Marc Hervàs

Teatre Principal de Sabadell, 17 de novembre

Rastres_Argelers

Dramatúrgia i direcció: Aina Huguet

El Maldà, 13 de novembre

A *Els darrers dies de la Catalunya republicana* Antoni Rovira i Virgili relata les jornades prèvies a l'ocupació de la ciutat de Barcelona per les tropes feixistes el 26 de gener de 1939 i les hores al·lucinants en què polítics i intel·lectuals catalans van emprendre el camí de l'exili. Juntament amb *Ombres entre tenebres* de Manuel Valldeperes, dedicat a la riuada anònima de refugiats, el llibre de Rovira —escrit en calent— és un dels primers a deixar constància de “la profunditat del dolor” viscut per la derrota republicana.

L'emotiva adaptació teatral que Jordi i Marc Hervàs han fet del llibre de l'historiador tarragoní remarca la dignitat i el coratge amb què va afrontar, com a diputat del Parlament de Catalunya i escriptor compromès, la retirada i l'exili. Escudat per la música de violoncel en directe (“El cant dels ocells” o “Rossinyol que vas a França”), Jordi Hervàs es posa en la pell i l'ànima de Rovira i, tot desplegant recursos diversos, reviu la seva angoixa i esperança. En un espai escènic dominat pels ocres, el color del passat, hi destaquen maletes de diverses mides i petits objectes (un cotxe i un autobús en miniatura, una petxina, papers esgrogueïts...) que ajuden a avivar els fets.

Un bon complement de l'adaptació dels germans Hervàs és *Rastres_Argelers*.

O com s'esborra la història dels vençuts, un espectacle-homenatge als milers de refugiats catalans, homes, dones i nens que van ser confinats al camp de concentració d'Argelers. Amb dramatúrgia i direcció d'Aina Huguet, l'obra parteix de múltiples testimonis reals (X. Benguerel, O. Castellví, L. Ferran de Pol, S. Mistral) i els alterna amb la història paradigmàtica, per bé que fictícia, de Maria, una dona decidida i íntegra, d'ideals llibertaris.

A la platja d'Argelers, Maria (Aina Huguet) coneix Lola (Ariadna Fígols), una altra exiliada republicana amb qui compartirà les penúries del camp: fam, malaltia, mort. Centrada en les vivències de totes dues dones, el muntatge destaca la seva resistència i solidaritat en condicions infrahumanes. Malgrat la grisor i les situacions extremes, Maria i Lola troben refugi en els llibres o en els fils de colors. Una estètica amb un punt d'abstracció i lirisme ho embolcalla tot.

L'espai escènic es limita a una im-

mena catifa de roba vella, metàfora i metonímia de la platja d'Argelers. Uns pocs recursos sonors, musicals i lumínics secunden les dues intèrprets. En veu en off, entre escena i escena, s'entrellacen un seguit de citacions dels testimonis reals, que brinden la contextualització de la faula. També hi ha un delicat treball de moviment, escènic i coreogràfic, que ofereix imatges colpidores.

Els darrers dies de la Catalunya republicana transmet la tragèdia dels jorns previs al pas de la ratlla en què la Catalunya republicana era bàrbarament vençuda per la militarada feixista. *Rastres_Argelers* recrea l'experiència dels refugiats catalans del 1939 als abjectes camps de concentració francesos. Teatralment, el primer aposta per la fidelitat al testimoni amb una notable coherència estètica i ideològica; el segon fusiona, amb més dificultats d'encaix, el testimoniatge i la ficció. Tots dos espectacles contribueixen a reivindicar la memòria del primer exili republicà.